

ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 ΜΕ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Για πρώτη φορά δίνεται μεγάλη έμφαση στην **κοινωνική διάσταση της ΚΑΠ** την περίοδο 2023-2027, όχι μόνο μέσω της χρηματοδότησης σχετικών δράσεων, αλλά με ρητή αναφορά συμμόρφωσης στον **Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ**. Σύμφωνα με το Προοίμιο (27) και το Άρθρο 9 – 1^ο εδάφιο, τα ΚΜ πρέπει να σχεδιάζουν τις παρεμβάσεις του ΣΣ ΚΑΠ σε συμφωνία με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ο **Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (2016/C 202/02)** (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A12016P%2FTXT> και <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/charter-of-fundamental-rights-of-the-european-union.html>)

προστατεύει τα θεμελιώδη δικαιώματα που απολαμβάνουν οι πολίτες στην Ευρωπαϊκή Ένωση και κατηγοριοποιούνται σε 6 ομάδες δικαιωμάτων ως ακολούθως: αξιοπρέπεια, ελευθερία, ισότητα, αλληλεγγύη, ιθαγένεια, δικαιοσύνη. Για την εφαρμογή τους ισχύει η αρχή της επικουρικότητας των ΚΜ και κατά συνέπεια τα ΚΜ αποφασίζουν πως θα συμμορφωθούν με την ανωτέρω απαίτηση.

Ο σχεδιασμός του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 λαμβάνει υπόψη τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Ειδικά ο έλεγχος της Συμμόρφωσης των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ 2021-2027 με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει τα εξής:

1. **Υιοθέτηση «Πίνακα Συμμόρφωσης των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ»** (βλ. **Επισυναπτόμενο Πίνακα**), προσαρμοσμένο από το **Έγγραφο Ο.Ι.1_2** της Ειδικής Υπηρεσίας Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) για το ΕΣΠΑ 2021-2027, ώστε να χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ.
2. **Ενέργειες για τον έλεγχο της Συμμόρφωσης:**
  - 2.1. **Ενσωμάτωση** της υποχρέωσης συμμόρφωσης με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ στο **θεσμικό πλαίσιο που ρυθμίζονται οριζόντια θέματα της εφαρμογής του ΣΣ ΚΑΠ** (ενδεικτικά: Οριζόντια θέματα για την εφαρμογή άμεσων ενισχύσεων ή ενισχύσεων αγροτικής ανάπτυξης, ΥΑ για ΣΔΕ ΣΣ ΚΑΠ, θεσμικό πλαίσιο για Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής - ΟΠΣΚΑΠ, θεσμικό πλαίσιο για κοινωνική αιρεσιμότητα). Σε περίπτωση θεσμικού πλαισίου που ήδη έχει δημοσιευθεί, η σχετική ενσωμάτωση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί κατά την 1^η τροποποίησή τους.
  - 2.2. **Διενέργεια αξιολόγησης** θεσμικού πλαισίου ή /και προσκλήσεων των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ ότι συμμορφώνονται με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ από τις αρμόδιες υπηρεσίες (βλ. ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, ΕΥΕ Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΥΕ Άμεσων Ενισχύσεων και Τομεακών Παρεμβάσεων, ΕΦΔ) με βάση τον Πίνακα Συμμόρφωσης.
  - 2.3. **Εισαγωγή** του Πίνακα Συμμόρφωσης ως **παράρτημα στο σύνολο των προσκλήσεων** των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ για να λαμβάνουν γνώση οι υποψήφιοι δικαιούχοι.
  - 2.4. **Εισαγωγή Βεβαίωσης εκπλήρωσης συμμόρφωσης** με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ από τους υποψήφιους δικαιούχους με βάση τον Πίνακα Συμμόρφωσης, μέσω υποβολής σχετικής **Υπεύθυνης Δήλωσης**. Η Υπεύθυνη Δήλωση θα πρέπει να **εισαχθεί ως Παράρτημα στην πρόσκληση και ως στοιχείο / πεδίο στο Τεχνικό Δελτίο του Πληροφοριακού Συστήματος των αιτήσεων παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ** (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής – ΟΠΣΚΑΠ ή/και Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων / ΟΠΣΚΕ).
  - 2.5. **Εισαγωγή σχετικού πεδίου κατά την αξιολόγηση** παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ είτε αφορά τα **Πληροφοριακά Συστήματα** είτε τον **Οδηγό Αξιολόγησης**.
  - 2.6. Εξέταση δυνατότητας ενσωμάτωσης σχετικής **αναφοράς για διαστάσεις της συμμόρφωσης με Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων** στις Ετήσιες Εκθέσεις ή άλλες αξιολογήσεις του ΣΣ ΚΑΠ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 ΜΕ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
Τίτλος Ι «ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ»	1. Ανθρώπινη αξιοπρέπεια	<p>Εγείρονται κίνδυνοι για :</p> <ul style="list-style-type: none"> την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στηζωή και την σωματική και διανοητική ακεραιότητα του προσώπου (εμπλεκόμενων,εργαζόμενων, ωφελούμενων); βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστικήμεταχείριση ή τιμωρία; αναγκαστική εργασία ή εμπορία ανθρώπινωνόντων; (βιο)ηθικά ζητήματα (κλωνοποίηση, μετατροπή του ανθρώπινου σώματος ήμερών του σε πηγή κέρδους, γενετική έρευνα/δοκιμή, χρήση γενετικών πληροφοριών;
	2. Δικαίωμα στη ζωή κάθε προσώπου	
	3. Δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου	
	4. Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης	
	5. Απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικήςεργασίας	
Τίτλος ΙΙ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ»	6. Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια	<ul style="list-style-type: none"> Θίγονται τα δικαιώματα της ελευθερίας και τηςασφάλειας του ατόμου; Γίνεται σεβαστή η ιδιωτική ζωή του ατόμου(συμπεριλαμβανομένων της κατοικίας και επικοινωνίας του);
	7. Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής	
	8. Προστασία των δεδομένων προσωπικούχαρακτήρα	<p>Σε περίπτωση συλλογής προσωπικών δεδομένων,διασφαλίζεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> η ασφάλεια των δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεδομένων σε τεχνικό καιοργανωτικό επίπεδο; ότι η παρέμβαση καθίσταται σχετικά με τηνπροστασία των δεδομένων αναλογική και αναγκαία; ότι υπάρχουν κατάλληλοι/ειδικοί μηχανισμοίελέγχου και εποπτείας;
	9. Δικαίωμα γάμου και δημιουργία οικογένειας	<p>Θίγονται τα δικαιώματα</p> <ul style="list-style-type: none"> της σκέψης, συνείδησης, θρησκείας; της έκφρασης και πληροφόρησης; της τέχνης και επιστήμης; της εκπαίδευσης ; της εργασίας και της ελευθερίας τουεπαγγέλματος ; του συνέρχεστε και του συνεταιρίζεσθαι ;
	10. Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας	
	11. Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης	
	12. Ελευθερία του συνέρχεστε και τουσυνεταιρίζεσθαι	
	13. Ελευθερία της τέχνης και της	

	επιστήμης	<ul style="list-style-type: none"> του γάμου και δημιουργίας οικογένειας ή τη νομική, οικονομική και κοινωνική προστασία της οικογένειας; Γίνεται σεβαστή η ελεύθερη κυκλοφορία τουατόμου στο εσωτερικό της ΕΕ ;
	14. Δικαίωμα εκπαίδευσης	
	15. Ελευθερία του επαγγέλματος και δικαίωμα προεργασία	
	16. Επιχειρηματική ελευθερία	<ul style="list-style-type: none"> Θίγεται η επιχειρηματική ελευθερία ή επιβάλλονται πρόσθετες απαιτήσεις οι οποίες αυξάνουν το κόστος των συναλλαγών για τους εμπλεκόμενους οικονομικούς φορείς; Θίγονται τα δικαιώματα ιδιοκτησίας (γη, κινητά αγαθά, υλικά/άυλα στοιχεία ενεργητικού) ή περιορίζεται η αγορά, πώληση ή χρήση των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας; Εάν ναι, προκύπτει πλήρης απώλεια ιδιοκτησίας; Δικαιολογείται από την υλοποίηση της δράσης; Διασφαλίζεται η αποζημίωσή της μέσω μηχανισμών;
	17. Δικαίωμα Ιδιοκτησίας	
	18. Δικαίωμα Ασύλου	<p>Θίγεται το δικαίωμα ασύλου και υπάρχουν εγγυήσεις για την απαγόρευση απελάσεων ή έκδοσης ατόμων προς κράτη όπου διατρέχουν κίνδυνο να τους επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθούν σε βασανιστήρια ή εξευτελιστική μεταχείριση;</p>
	19. Προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης	
Τίτλος III «ΙΣΟΤΗΤΑ»	20. Ισότητα έναντι του Νόμου	<p>Διασφαλίζονται οι αρχές της</p> <ul style="list-style-type: none"> ισότητας έναντι του νόμου, απαγόρευσης των διακρίσεων, ίσης μεταχείρισης, ισότητας των φύλων, ίσων ευκαιριών για όλους;
	21. Απαγόρευση Διακρίσεων	
	22. Πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία	
	23. Ισότητα γυναικών και ανδρών	
	24. Δικαιώματα του παιδιού	<p>Θίγεται η αρχή του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού;</p> <p>Προάγεται η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές και τα δικαιώματα της Σύμβασης Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών;</p>
	25. Δικαιώματα των ηλικιωμένων	

	26. Ένταξη των ατόμων με αναπηρίες	Διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες;
Τίτλος IV «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ»	27. Δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης	Γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των εργαζομένων, όπως : <ul style="list-style-type: none"> • ενημέρωση και διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης, • συλλογική διαπραγμάτευση και συλλογικών δράσεων • πρόσβαση στις υπηρεσίες εύρεσης εργασίας • προστασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης, • δίκαιων και πρόσφορων συνθηκών εργασίας,
	28. Δικαίωμα διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων	
	29. Δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας	
	30. Προστασία σε περιπτώσεις αδικαιολόγητης απόλυσης	
	31. Δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας	
	32. Απαγόρευση της εργασίας των παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία	<ul style="list-style-type: none"> • απαγόρευση εργασίας παιδιών και προστασίας των νέων στην εργασία, • πρόσβαση στις παροχές κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικών υπηρεσιών (υγεία, γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος);
	33. Οικογενειακή και επαγγελματική ζωή	
	34. Κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική αρωγή	
	35. Προστασία της υγείας	
	36. Πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος	
	37. Προστασία του περιβάλλοντος	Διασφαλίζεται η επίτευξη υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας και η βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος σύμφωνα με την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης ;
	38. Προστασία του καταναλωτή	Υπάρχει συμμόρφωση ως προς την προστασία του καταναλωτή;
Τίτλος V	39. Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	
	40. Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές	
	41. Δικαίωμα χρηστής διοίκησης	Τα εμπλεκόμενα πρόσωπα δικαιούνται αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας την εξέταση υποθέσεων τους από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και ιδίως διασφαλίζεται το δικαίωμα της

«ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ»	42. Δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα	<ul style="list-style-type: none"> • προηγούμενης ακρόασης πριν τη λήψη μέτρου σε βάρος τους ; • πρόσβασης στα σχετικά έγγραφα ή στο φάκελο όπου διατηρούνται, τηρουμένων των νόμιμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου; • Υποχρεώνεται η διοίκηση να αιτιολογεί τις αποφάσεις της ;
	43. Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής	
	44. Δικαίωμα αναφοράς	
	45. Ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής	Θίγεται το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών στο έδαφος των Κ-Μ (συμπεριλαμβανομένων και των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους και τους χορηγείται η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής);
	46. Διπλωματική και προξενική προστασία	
Τίτλος VI «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ»	47. Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου	<ul style="list-style-type: none"> • Θίγεται το δικαίωμα της προσφυγής των πολιτών στη δικαιοσύνη; • Προβλέπεται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, στην
	48. Τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα της υπεράσπισης	
	49. Αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιοποιώνων πράξεων και ποινών	περίπτωση που θίγονται δικαιώματα και ελευθερίες;
	50. Δικαίωμα του προσώπου να μην δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη	

* Τα δικαιώματα 39, 40, 43, 46, 48, 49 και 50 δεν συνδέονται με παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από το ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027. Διασφαλίζονται ωστόσο από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο.

** Τα δικαιώματα τα σχετικά με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (1 έως 5) είναι απόλυτα δικαιώματα που δεν υπόκεινται σε κανένα περιορισμό και δεν νοείται ότι μπορούν να παραβιαστούν από παρεμβάσεις του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027. Στα απόλυτα δικαιώματα περιλαμβάνονται επίσης και το 49 και το 50 και δεν υπόκεινται σε κανένα περιορισμό.